

Η ΚΑΣΤΑΛΙΑ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ.

(Συνέχεια δρα φυλ. Ζ΄.)

Πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1793 ὑπάρχον καὶ ἕτεραι βιβλιοθήκαι εἰς Παρισίους — α'. Ἡ βιβλιοθήκη τῶν δικηγόρων, ἀφιερωθεῖσα τοῖς δικηγόροις τὸ 1704 ὑπὸ Στεφάνου Γαβριὺ δικηγόρου τοῦ δικαστικοῦ συνεδρίου. Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη εἶχε 40,000 τόμους καὶ πλεῖστα χειρόγραφα. — β'. Ἡ βιβλιοθήκη τῶν ἱερέων τῆς Ἐκπαιδεύσεως (ΕΤΟΣ Α'. Φυλλ. Η'. — Ὀκτώβριος 1861.)

(Doctrine) (α). — γ'. Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Saint-Germain-des-Près, μία τῶν πλουσιωτέρων βιβλιοθηκῶν τῆς Γαλλίας, ἥς τὰ χειρόγραφα μετεκομίσθησαν εἰς τὴν Ε-

(α) Θρησκευτικὴ ἐταιρεία, ἐπιτετραμμένη πρὸ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως τὴν ἐκπαιδεύσιν τῆς Γαλλικῆς νεολαίας.

θινὴν βιβλιοθήκην, ἀλλὰ τὰ λοιπὰ βιβλία ἐκάλει τὴν νύκτα τῆς δεκάτης ἐνάτης πρὸς τὴν εἰκοστὴν τοῦ Μαΐου τοῦ 1794 — δ'. Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Σορβόνης, ἥτις συνέστη παρὰ Richelieu· αὐτοῦ ὑπῆρχον ὄγδοήκοντα ἐκδόσεις τῆς Βίβλου. — ε'. Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Γυμνασίου τῆς Ναβάρρας, ἰδρυθεῖσα παρὰ τῆς βασιλίσσης Ἰωάννας (α), περὶ τὰ τέλη τοῦ 13ου αἰῶνος. Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη εἶχεν ὑποστῇ μεγάλην φθοράν ἐπὶ Καρόλου ΣΤ'. ἄλλ' ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΑ' εἶχεν ἐπανέλθει εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς κατὰστασιν. — ς'. Ἡ βιβλιοθήκη τῶν Αὐγουστίνων. — ζ'. Ἡ τῶν ἱερέων τοῦ Εὐκτηρίου (β), ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ καρδινάλιου Βερούλλη. — η'. Ἡ τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγ. Μαρτίνου (Saint-Martin des-Champs). — θ'. Ἡ τῶν μικρῶν Αὐγουστίνων (γ). — ι'. Ἡ τῶν μοναχῶν τοῦ Picpus. — ια'. Ἡ τῶν Recollets. — ιβ'. Ἡ τῶν Ἐσχάτων (Minimes) (τρία τάγματα τοῦ ἁγίου Φραγκίσκου) — ιγ'. Ἡ τῶν Σχοινοζωστῶν, (Cordeliers. Φραγκισκανοὶ μοναχοί). — ιδ'. Ἡ τῶν Ἰακωβίνων (τάγμα τοῦ ἁγίου Δομινίκου). — ιε'. Ἡ τῶν μοναχῶν τοῦ ἁγίου Βρούνου (Chartreux· ὠνομασθέντες οὕτως ἐκ τῆς ἐρήμου la grande-Chartreuse, εἰς τὰ περίεξ τῆς Γρενόβλης, ὅπου τὸ 1084 ἐγκα-

θιδρύθησαν τὸ πρῶτον μετὰ τοῦ Ἀγ. Βρούνου). Αἱ τρεῖς τελευταῖαι αὗται βιβλιοθήκαι ὤφειλον τὴν σύστασιν αὐτῶν εἰς τὸν ἄγιον Λουδοβίκον, ὅστις εἶχε προσφέρει τὰ πρῶτα βιβλία ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ βιβλιοθήκης — ις'. τέλος, ἡ βιβλιοθήκη τῆς πόλεως, ἥτις συνέστη ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως Μοριῶ τὸ 1763 ἐκ διαφόρων κληροδοτημάτων. Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη εἶχεν εἴκοσι χιλιάδας τόμους, οἵτινες ἐχρησίμευσαν εἰς τὴν πρώτην σύστασιν τῆς βιβλιοθήκης τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας (institut) (α).

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως (1793), αἱ βιβλιοθήκαι τῶν μοναστηρίων κατεστράφησαν σχεδὸν ἐξ ὅλοκληρου· τινὰ τῶν βιβλίων αὐτῶν ἐπωλήθησαν εἰς εὐτελεῖ τιμὴν εἰς τοὺς ξένους.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς τῆς Ἀγ. Γενεβιεύης συνέστη τὸ 1623 ἐξ ὀλίγων βιβλίων ἀλλ' ὕστερον ἐπλουτίσθη μεγάλως ἐκ τῶν δωρημάτων τοῦ καρδινάλιου de la Rochefoucauld, καὶ τοῦ Λετελλιέρου ἀρχιεπισκόπου τῶν Παρισίων. Αὕτη, καὶ ἡ βιβλιοθήκη τῆς φιλολογικῆς Σχολῆς εἰσὶν αἱ μόναι ἀνοικταὶ τὸ ἐσπέρας. Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ἐμπεριέχει τὴν σήμερον πλεόν τῶν 160,000 βιβλίων καὶ 3,500 χειρογράφων.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς ὀπλοθήκης συνέστη ἐκ τῆς πλουσίας συλλογῆς τοῦ μαρκησίου δὲ Πωλμύ, ἣν εἶχεν ἀγοράσει ὁ κόμης δ' Ἀρτουά τὸ 1781, καὶ ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ δουκὸς τῆς Βαλλιέρης. Τὴν σήμερον ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ἔχει πλεόν τῶν 170,000 τόμων καὶ 6,000 χειρογράφων.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Πόλεως ἀπὸ τοῦ 1795 μέχρι τῆς σήμερον ἀπέκτησε 50,000 περίπου βιβλία.

Εἰς ἅπαντα τὰ δημόσια καταστήματα εἰς Γαλλίαν ὑπάρχει καὶ μία βιβλιοθήκη.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ἀκαδημίας τῆς Γαλλίας ἔχει σήμερον πλεόν τῶν 130,000 βιβλίων καὶ πλείστα χειρόγραφα· ἐκ δὲ

(α) Ἰωάννα τῆς Ναβάρρας, βασίλισσα τῆς Γαλλίας· θυγάτηρ Ἑρρίκου τοῦ α. βασιλέως τῆς Ναβάρρας καὶ κόμητος τῆς Καμπανίας. Ἀπέθανε τὸ 1305.

(β) Prêtres de l'oratoire. Τάγμα μοναχῶν, συστηθὲν ὑπὸ τοῦ καρδινάλιου Βερούλλη.

(γ) Μοναχοὶ ἐπαίται, καταγόμενοι ἀπὸ τινος τάγματος ἐρημιτῶν, συστηθέντος ὑπὸ τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου. Τὸ 1236 ἐφάνησαν τὸ πρῶτον ἡνωμένοι εἰς ἓν σῶμα, ὃ δὲ Ἀλέξανδρος δ' ἔδωκεν αὐτοῖς τὸν Ἀνναφράκον ὡς ἀρχηγόν. Εἰς τὸ τάγμα αὐτὸ ἀνῆκε καὶ ὁ Μαρτίνος Λούθηρος. Πρὸ τοῦ 1789 ὑπῆρχον εἰς τὴν Γαλλίαν τρία μεγάλα μοναστήρια· α. τῶν μεγάλων ἢ ἀρχαίων Αὐγουστίνων, ἰδρυθὲν τὸ 1239. β. τῶν μικρῶν Αὐγουστίνων, τὸ 1606 ὑπὸ τῆς Μαργαρίτας de Valois, τὴν σήμερον, νοσοκομεῖον de l. Charité. γ. τῶν κοινοπόδιων (d'échaussés) Αὐγουστίνων, καλουμένων ὡσαύτως Αὐγουστίνων τῆς πλατείας τῶν νικῶν (place des Victoires) ἢ μικρῶν πατέρων, ἐνεκα τοῦ μικροῦ ἀναστήματος τῶν πατέρων Φρ. Χαμίτου καὶ Ματθαίου τοῦ ἁγ. Φραγκίσκου, ἰδρυτῶν τοῦ μοναστηρίου τὸ 1629.

(α) Ἡ Ἀκαδημία τῆς Γαλλίας ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Richelieu τὸ 1635.

τῶν γινομένων καὶ ἐκάστην δωδεκάτην καὶ ἀγορῶν, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν αὐξάνει ὁλονέν. Αὐτοῦ ὑπάρχουσι πολλὰ πολύτιμα χειρόγραφα τοῦ Λεονάρδου δὲ Βινσί (α).

Τὸ μουσεῖον τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας, ἡ Σχολὴ τῆς ἱατρικῆς, τῆς νομικῆς, τῶν τεχνῶν, τῆς μουσικῆς, ἔχουσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πλουσίας βιβλιοθήκας.

Ἐκατὸν ἐννεήκοντα πόλεις τῆς Γαλλίας ἔχουσι βιβλιοθήκας· ὁ δὲ ἀριθμὸς ὧν ὁμοῦ τῶν βιβλίων ἀναβαίνει εἰς τρία περὶ-που ἑκατομμύρια.

Εἰς εἴκοσι ἐννέα πόλεις τῆς Γαλλίας ὑπάρχουσι βιβλιοθήκαι, ἐμπεριέχουσαι ἀπὸ δέκα μέχρι δεκαπέντε χιλιάδων βιβλίων. Αἱ πόλεις αὗται εἰσὶν αἱ ἑξῆς: Abbeville, Agen, Ajaccio, Albi, Avranches, Beaune, Cahord, Chalon sur Saône, Clermont-Ferrand, Épernay, Évreux, le Havre, Limoges, Mâcon, Meaux, Melun, Montauban, Montbelliard, Montbrison, Nemours, Pau, Perpignan, Rambervillers, Rodez, Saint-Dié, Semur, Toulon, Valogues, Verdun.

Εἰς δεκαπέντε πόλεις ὑπάρχουσι βιβλιοθήκαι, ἐμπεριέχουσαι ἀπὸ 15 μέχρις 20 χιλιάδων βιβλίων. Αὗται εἰσὶν, Angoulême, Blois, Bourg, Bourges, Brest, Carcassonne, Chalons-sur-Marne, Épinal, la Flèche, Laon, Moulins, Niort, Périgneux, la Rochelle, Saint-Quentin.

Εἴκοσι πέντε πόλεις ἔχουσιν ἀπὸ 20 μέχρι 30 χιλιάδων βιβλίων: Angers, Auxerre, Avignon, Boulogne, Caen, Cambrai, Carpentras, Charleville, Douai, Langres, Lille, Μοντπελλιέρων (Σχολὴ τῆς ἱατρικῆς καὶ Μουσείου Fabre), Nancy, Nantes, Nîmes, Orleans, Poitiers, Reims, Rennes, Rouen, Saint-Bri-

euc, Saintes, Soissons, Toulouse, Valenciennes.

Δώδεκα πόλεις ἔχουσιν ἀπὸ 30 μέχρι 40 χιλιάδων βιβλίων: Amiens, Chartres, Chaumont, Calmar, Dijon, Fontainebleau (βιβλιοθήκη τῆς ἀνακτορίου ἐπιχορηγήσεως, de la liste civile), le Mans, Metz, Μοντπελλιέρων, Ἄγ. Ὁμηρος, Tours, Βερσαλλίαι.

Τέσσαρες πόλεις ἔχουσιν ἀπὸ 40 μέχρι 50 χιλιάδων βιβλίων: Ἀρρὰς, Γρενόβλη, Μασσαλία, Troyes.

Τέλος πάντων ἡ βιβλιοθήκη τῆς Βεζανσόννης ἔχει περίπου 70,000 βιβλία, ἡ τοῦ Λουγδούνου 70-80,000, ἡ τοῦ Αἰξ καὶ ἡ τοῦ Στρασβούργου 90,000, ἡ τῆς Βορδιγαλλίας 100,000.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἡ βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς τοῦ Glastonbury τὸ 1248 εἶχε περίπου 400 βιβλία, μετὰξὺ τῶν ὁποίων ὑπῆρχον τὰ συγγράμματα τοῦ Τίτου Λιβίου, τοῦ Σαλλουστίου, τοῦ Βιργιλίου, τοῦ Κλαυδίου καὶ τινων ἄλλων ἀρχαίων συγγραφέων. Σημειωτέον, ὅτι εἰς τοὺς καταλόγους τῶν ἀγγλικῶν βιβλιοθηκῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν βλέπει τις εἰμὴ βιβλία γαλλικὰ καὶ λατινικά.

Δὲν ὑπῆρχε μοναστήριον εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἄνευ βιβλιοθήκης.

Τὸ 1300 ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης εἶχεν ὀλίγιστα βιβλία· σήμερον ἡ βιβλιοθήκη αὕτη εἶναι μία τῶν πλουσιωτέρων. — Περὶ τὰ μέσα τοῦ 14^{ου} αἰῶνος, ὁ Ριχάρδος δὲ Βουρδ, ὅστις ἦν τὸ 1333 ἐπίσκοπος τῆς Δουράκης, τὸ 1334 σφραγιστοφύλαξ, τὸ δὲ 1336 θησαυροφύλαξ εἰς Ἀγγλίαν, ἔδωκεν εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ δεύτερον παράδειγμα δημοσίας βιβλιοθήκης, ἰδρύσας εἰς Ὁξφόρδην βιβλιοθήκην, εἰς ἣν ἐδώρησε πλουσιωτάτην συλλογὴν βιβλίων, ἅτινα μὲ ἀδράς δαπάνας εἶχεν ἀγοράσει ἐκ διαφόρων πόλεων, καὶ τὰ ὁποῖα ἐπεθύμει, ὥς ἔλεγε, νὰ κάμῃ κοινὰ εἰς πάντας τοὺς μαθητὰς τῶν Πανεπιστημίων. Ἰδοὺ τί λέγει ὁ ἴδιος εἰς τὰ βιβλίον,

(α) Περίφημος ζωγράφος, γεννηθεὶς εἰς Φλωρεντίαν τὸ 1452. Τὸ 1515 μετέβη εἰς Γαλλίαν, ὅπου μεγάλως ἐτιμήθη παρὰ τοῦ Φραγκίσκου α'. Οὗτος εἶχε συγγρόνως καὶ μεγάλην φιλολογικὴν παιδείαν. Συνέγραψε διαφόρους ποιήσεις καὶ μίαν λαμπρὰν πραγματείαν περὶ ζωγραφικῆς. Ἀπέθανε τὸ 1519.

λατινιστὶ γεγραμμένον καὶ ἐπιγραφόμενον
Βιβλιόφιλον :

« Ἦτο πάντοτε δύσκολον νὰ περιορίσῃ
» τις τοὺς ἀνθρώπους ἐντὸς τῶν νόμων τῆς
» τιμιότητος, χωρὶς νὰ προσπαθήσωσιν οὐ
» τοι νὰ υπερπηδήσωσι τὰ θεθέντα ὅρια
» καὶ τοὺς κανόνας. Διὰ τοῦτο, κατὰ συμ-
» βουλὴν φρονίμων ἀνθρώπων, ἐθέσαμεν
» νόμους τινάς, καθ' οὓς θέλομεν κανονίσει
» τὰ τῶν βιβλίων μας πρὸς ὄφελος τῶν
» σπουδαζόντων. Ἐν πρώτοις, ἅπαντα τὰ
» βιβλία ἡμῶν, περὶ ὧν συνετάξαμεν ἴδιον
» κατάλογον, διατηροῦμεν χάριν τῶν ἐν-
» δεῶν μαθητῶν τῆς Ὁξφόρδης, εἰς σωτη-
» ρίαν τῆς ψυχῆς ἡμῶν, τῆς τῶν γονέων
» μας, ὡσαύτως δὲ καὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἐν-
» δόξου βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Ἐδουάρδου
» Γ'. τῆς Νορμανδικῆς δυναστείας, καὶ τῆς
» θεοσεβεστάτης βασιλείας Φιλίππινος τῆς
» συζύγου του. Τὰ βιβλία ταῦτα ἐπιθυμοῦ-
» μεν ὅπως χρησιμεύσωσιν εἰς τοὺς μαθη-
» τὰς καὶ διδασκάλους, ἱερωμένους τε καὶ
» κοσμικοὺς τοῦ ἀνωτέρω Πανεπιστημίου,
» κατὰ τὸν ἐξῆς κανονισμόν :

» Πέντε μαθηταὶ θέλουσι διορισθῇ διὰ
» τὴν φυλάκην τῶν βιβλίων. Ἐκ τῶν πέντε
» μαθητῶν οἱ τρεῖς θέλουσι φροντίζει περὶ
» τῶν βιβλίων τῶν προσδιορισμένων διὰ
» τὴν μελέτην. Οὐδὲν βιβλίον θέλει ἐξέρ-
» χεσθαι τῆς βιβλιοθήκης. Ὅταν ἱερωμένος
» τις ἢ κοσμικὸς τῶν μαθητῶν (μεταξὺ
» τῶν δύο οὐδεμίαν ποιοῦμεν διαφορὰν),
» ζητήσῃ νὰ λάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ βιβλίον τι,
» οἱ φύλακες ὀφείλουσι νὰ ἐξετάσωσιν ἂν
» ὑπάρχωσι δύο τοιαῦτα βιβλία· εἰς τοι-
» αὐτὴν περίστασιν δύνανται νὰ τὸ δώσω-
» σιν, ἀφοῦ λάβωσι πρῶτον ἐνέχυρον δι-
» πλασίας ἀξίας τῆς τοῦ βιβλίου. Ἀμέσως
» δὲ θέλουσι σημειώσῃ ὅποιον βιβλίον ἐ-
» δανείσθῃ, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ὅποιον ἐλήφθῃ
» ἐνέχυρον θέλει σημειωθῇ ὡσαύτως τὸ
» ὄνομα τοῦ δανείσαντος τὸ βιβλίον καὶ
» ἐκείνου, ὥστε τὸ ἐλαβε, μετὰ τῆς χρο-
» νολογίας. Πᾶν βιβλίον δύναται νὰ δοθῇ
» εἰς ὅποιονδήποτε μαθητὴν διὰ τῆς συγ-

» καταθέσεως τριῶν φυλάκων, οἵτινες θέ-
» λουσι φροντίσει νὰ σημειώσωσι τὸ ὄνομα
» τοῦτε δανείσαντος τὸ βιβλίον καὶ τοῦ λα-
» βόντος αὐτό. Ὁ λαβὼν τὸ βιβλίον δὲν δύ-
» νεται νὰ δανείσῃ αὐτὸ εἰς ἄλλον ἄνευ τῆς
» συγκαταθέσεως τῶν ἀνωτέρω τριῶν φυ-
» λάκων. — Οἱ φύλακες, πρὶν ἢ διορισθῶ-
» σιν ὀφείλουσι νὰ ἰσχυρισθῶσιν ὅτι δὲν θέ-
» λουσι καταπατήσῃ τοὺς νόμους τοῦ κα-
» ταστήματος. Οἱ λαμβάνοντες βιβλίον τι
» ὀφείλουσι καὶ αὐτοὶ προηγουμένως νὰ ὀρ-
» κίζωνται ὅτι ἡ χρῆσις ἦν θέλουσι ποιήσῃ
» τοῦ βιβλίου θὰ ἦναι ἡ μελέτη, καὶ ὅτι δὲν
» θέλουσιν ἀφήσῃ αὐτὸ νὰ ἐξέλθῃ τῆς Ὁξ-
» φόρδης ἢ τῶν προαστείων αὐτῆς.

« Κατ' ἔτος οἱ φύλακες θέλουσι δίδει λο-
» γαριασμὸν ἀκριβῆ εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ
» καταστήματος καὶ εἰς δύο ἑτέρα πρόσω-
» πα ἐκλεγμένα μεταξὺ τῶν μαθητῶν,
» ἢ θέλει οὗτος, ὁ διευθυντῆς δηλαδὴ, διο-
» ρίσει τρεῖς ἐπιθεωρητὰς ἐκ τῶν φυλάκων
» οὗτοι θέλουσι διέλθει τὸν κατάλογον τῶν
» βιβλίων καὶ θέλουσιν ἐξετάσει πόσα βι-
» βλία ἑλλείπουσι καὶ πόσα ἐνέχυρα ὑπ-
» ἀρχουν. — Ἡ καταλληλοτέρα ἐποχὴ διὰ
» ταῦτα, νομίζομεν ὅτι εἶναι ἀπὸ τῶν Κα-
» λανδῶν (α) τοῦ Ἰουνίου μέχρι τῆς ἑορτῆς
» τοῦ ἐνδόξου μάρτυρος Ἀγ. Θωμᾶ. — Ἐπι-
» θυμοῦμεν, ὥστε ὁ λαβὼν βιβλίον τι, ἂ-
» παξ τοῦ ἐνιαυτοῦ νὰ δεικνύῃ εἰς τοὺς
» φύλακας τὸ βιβλίον ἐκεῖνο, καὶ ν' ἀπαιτῇ
» παρ' αὐτῶν ὥπως τῷ δεῖξωσι τὸ ἐνέχυ-
» ρόν του.

» Ἄν ποτε συμβῇ νὰ ἀπωλεσθῇ βιβλίον
» τι ἕνεκα θανάτου ἢ κλοπῆς ἢ ἄλλης τινὸς
» αἰτίας, ὁ αἴτιος τῆς ἀπωλείας τοῦ βι-
» βλίου ὑποχρεοῦται νὰ τὸ πληρώσῃ καὶ
» νὰ λάβῃ οὗτος τὸ ἐνέχυρον. Ἄν προκύβῃ
» κέρδος ἐκ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ ἀ-
» πολεσθέντος βιβλίου, τὸ κέρδος ἐκεῖνο νὰ
» ἐξοδευθῇ εἰς ἀγορὰν ἢ εἰς ἐπιδιόρθωσιν
» ἄλλων βιβλίων. »

(α) Κ α λ ἄ ν δ α ι, ἡ πρώτη τοῦ μηνὸς παρὰ 'Ρω-
μαίους.

Ὁ Οὐμφρέυ, δούξ τοῦ Γλώσεστερ ἐδώ-
ρησε τὸ 1440 εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς
Ὁξφόρδης 600 τόμους. Τὸ χτίριον, ἐν ᾧ
ὑπῆρχεν ἡ συλλογὴ αὕτη ἐπεσκευάσθη τὸ
1597 δι' ἐξόδων τοῦ Θωμᾶ Βοδλέυ (α),
ὅστις προσέφερε τῷ Πανεπιστημίῳ τὴν βι-
βλιοθήκην αὐτοῦ, συνάμα δὲ καὶ τὰ εἰσο-
δήματα ἰδιοκτησίας τινὸς δι' ἀγορὰν βι-
βλίων καὶ χειρογράφων. Ἡ βιβλιοθήκη αὐ-
τῇ, ἣν ὠνόμασαν ὕστερον βιβλιοθήκην Βοδ-
λεϋανήν, ἐπλουτίσθη μεγάλως ἐκ τῶν προσ-
φορῶν τῶν γενομένων ὑπὸ πολλῶν διακε-
κριμένων ἀνδρῶν, ἐν οἷς ἦν ὁ Κόμης Περ-
βόκ, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Laud (ε), καὶ ὁ
Φερφάξ (γ). Τὴν σήμερον αὕτη ἔχει ὑπὲρ
τοὺς 200,000 τόμους καὶ 25,000 χειρό-
γραφα.

Εἰς Ὁξφόρδην ὑπάρχουσι καὶ ἕτεραι δέ-
κα βιβλιοθήκαι, ὧν πλουσιωτέρα εἶναι
ἡ τοῦ Ραδκλήφ καλουμένη.

Τὸ 1603 μετὰ τὴν νίκην τῆς ἐν Κινσά-
λῃ (δ) μάχης, οἱ Ἄγγλοι στρατιῶται ἠθέ-
λησαν νὰ ἀνεγείρωσι μνημεῖόν τι εἰς ἀνά-
μνησιν τῆς νίκης αὐτῶν. Συνεισέφερον λοι-
πὸν πάντες, τὸ δὲ ποσὸν, τὸ ὅποιον ἀνέβη
εἰς 1,800 λίρ. ἐδόθη εἰς τὸν διάστημον
Ἰάκωβον Usher (ε), ὅστις προσέφερεν εἰς τὸ

Γυμνάσιον τῆς Τριάδος τοῦ Δουβλίνου τὴν ἱ-
δίαν αὐτοῦ βιβλιοθήκην συνισταμένην ἐκ δέκα
χιλιάδων βιβλίων. Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη σή-
μερον ἔχει πλέον τῶν 50,000 βιβλίων, καὶ
4,200 χειρόγραφα.

Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Μουσείου εἰς Λον-
δῖνον συνέστη τὸ 1755, ἐμπεριέχει περί-
που 950,000 τόμους καὶ 30,000 χειρό-
γραφα.

Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Γυμνασίου τῆς Τριά-
δος εἰς Κανταβριγίαν (Cambridge) 140,
000 τόμους.

Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Πανεπιστημίου εἰς
Ἐδεμβούργον 60,000.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 15^{ου} αἰῶνος ὁ Ματ-
θίας Κόρβεν βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας εἶχε
συστήσει εἰς Βουδαῦν πλουσιωτάτην βιβλιο-
θήκην, ἥς τὰ βιβλία εἶχεν ἀγοράσει ἀντὶ
πολλῶν χρημάτων ἐκ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ βι-
βλιοθήκη αὕτη, ἐκ τῆς ἀκολούθου περιγρα-
φῆς φιλολόγου τινὸς Βρασικανοῦ ὀνομαζο-
μένου, φαίνεται ὅτι ἐμπεριείχε τὰ σπα-
νιώτερα χειρόγραφα :

« Εἶδον πάντα ταῦτα τὰ βιβλία, λέγει
» οὗτος εἰς τὰ προλεγόμενα τῶν συγγραμ-
» μάτων τοῦ Σαλβιανού (α)· ἀλλὰ τί λέ-
» γω βιβλία, ἐνῶ ὀφείλω μᾶλλον νὰ εἶπω
» θησαυροὺς! Θεοὶ ἀθάνατοι! τίς δύναται
» νὰ φαντασθῇ πόσῃ χαρὰν ἠσθάνθη, ὅταν
» εὐρέθην ἀπέναντι τοιοῦτου θαύματος; Ἐ-
» νόμιζα ὅτι εὐρίσκομαι, οὐχὶ ἐντὸς βιβλίου-
» θήκης, ἀλλ' εἰς τὸ στέρνον τοῦ Διὸς, κα-
» θότι τὰ πλεῖστα τῶν βιβλίων ἦσαν ἀρχαῖα
» Ἑλληνικὰ καὶ Ἑβραϊκὰ, τὰ ὅποια ὁ βασι-
» λεὺς Ματθίας, μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν
» Τούρκων εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ

(α) Εὐγενὴς Ἄγγλος· ἐγεννήθη τὸ 1544 εἰς Ἐξεστερ,
ἀπέθανεν εἰς Ὁξφόρδην τὸ 1612. Εἶχε λάβει μέρος
κατ' αἵτησιν τῆς βασιλίσσης Ἐλισάβετ εἰς πολλὰς δι-
πλωματικὰς διαπραγματεύσεις· ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἀφῆ-
σας τὴν αὐτὴν μετέβη εἰς Ὁξφόρδην, ἔπου ἐφρόντισε
περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς δημοσίας βιβλιοθήκης.

(ε) Γουλιέλμος Laud, ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Καντορ-
βερί, ἐγεννήθη τὸ 1573 εἰς 'Ρεαδίγγην· μετὰ τὸν θά-
νατον τοῦ Βούκιγγαμ διωρίσθη πρωτοπουργὸς ἐπὶ
Καρόλου 2. Οὗτος εἶχε συλλάβει τὴν ἰδέαν νὰ ἐνώσῃ
τὰ τρία βασίλεια ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἡγεμονίαν καὶ συνέ-
ταξεν ἐπὶ τούτῳ λειτουργίαν ἰδίαν· ἀλλ' ἐπέσυρεν ἐπ' αὐ-
τοῦ τὸ κοινὸν μῖσος. Κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον
συνελήφθη κατὰ διαταγὴν τῶν βουλῶν (1640) καὶ
ἐθανατώθη μετὰ πέντε ἐτῶς ὡς ἑνοχὸς προδοσίας.

(γ) Πουτῆς Ἄγγλος, ἀνμάσας περὶ τὰ τέλη τοῦ
16^{ου} αἰῶνος. Οὗτος μετέφρασε τὴν Ἑλ ε υ θ ε ρ ω
θ ε ἱ σ τ α ν ἱ ε ρ ο υ σ α λ ῆ μ.

(δ) Πόλις τῆς Ἰρλανδίας εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ
Μοנוστερ. Κάτ. 8 περίπου χιλιάδες.

(ε) Ἱεράρχης Ἄγγλος. Ἐγεννήθη εἰς Δουβλίον τὸ
1580, ἀπέθανε τὸ 1636· καθηγητὴς τῆς θεολογίας.

εἰς Δουβλίον (1607), ἐπίσκοπος τῆς Μεσθῆς, ἀρχιε-
πίσκοπος τῆς Ἀρμάγης· μέλος τοῦ ἰδιαιτέρου συμ-
βουλίου· μέγας τῶν Καθολικῶν ἐχθρὸς. περίφημος πρὸ
πάντων ἱστορικὸς καὶ χρονολογιστὴς· αὐτὸς ἔθεσεν ὡς
πρῶτον ἔτος τοῦ κόσμου τὸ 4004 Π. Χ., τὸ ὁποῖον
διὰ πολλῶν καιρῶν παρεδέχοντο πάντες.

(α) Ἱερεὺς εἰς Μασσαλίαν. Ἐγεννήθη τὸ 390 εἰς
Κολωνίαν. Πρώτῳ μέγας. Ἐγραψε περὶ τῆς Θείας
Προνοίας, περὶ Φιλαργυρίας καὶ πλείους ἐπιστολάς.
Ἀπέθανε τὸ 481.

» τὴν καταστροφὴν πολλῶν ἐπισήμων πό-
 » λεων εἶχεν ἀγοράσαι ἀντὶ πολλῶν χρη-
 » μάτων ἐκ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὰ εἶχεν
 » ἐλευθερώσει, οὕτως εἰπεῖν, ὡς ἐλευθερό-
 » νουσι τοὺς δούλους ἀπὸ τῶν ἀλύσεων
 » τῶν βαρβάρων.

« Ὑπῆρχον αὐτοῦ, ἐκτὸς τῶν λοιπῶν
 » βιβλίων, πλεῖστα συγγράμματα λατι-
 » νικά ἀρχαῖα καὶ νεώτερα, τὰ ὅποια δὲν
 » εἶδον ἀλλαχοῦ· καθότι ὁ βασιλεὺς Ματ-
 » θίας, ὃν δικαίως δύναται τις ὀνομάσαι
 » βιβλιοφίλον, διετήρει μὲ ἀδράς δαπάνας
 » εἰς Φλωρεντίαν τέσσαρας διασήμεους ἀν-
 » τιγραφεῖς, ὧν ἡ μόνη ἐργασία ἦν νάντι-
 » γράφωσι τὰ συγγράμματα τῶν ἐνδοξο-
 » τέρων Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων,
 » ἅτινα δὲν ἠδύνατο νὰ φέρῃ ἐκ τῆς Ἑλ-
 » λάδος· καθότι ἡ τυπογραφία (α), ὡς
 » πάντα τὰ πράγματα εἰς τὴν ἀρχὴν των,
 » δὲν εἶχεν εἰσέτι λάβει μεγάλην ἑκτασιν
 » ὥστε νὰ δυνήθῃ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν
 » διακαῆ καὶ ὄντως βασιλικὸν ζῆλον τοῦ
 » καλητέρου ἐκείνου τῶν βασιλέων. . . .
 » Εἶδον ἀναρίθμητον πλῆθος Ἑλλήνων συγ-
 » γραφέων καὶ σχολιαστῶν ἐφ' ὧν τῶν
 » ποιητῶν ὀλίγον γνωστῶν ἢ καὶ παντά-
 » πασιν ἀγνώστων εἰς τοὺς σοφοὺς ἡμῶν...
 » ὡ σκληρότης τῶν βαρβάρων! πῶς κατα-
 » στρέφουσι τὰ γράμματα! . . . (β) Οὕτως
 » ἡ πολυτιμία αὕτη βιβλιοθήκη κατεστρά-

» φη διὰ τοῦ βαρβαρωτέρου τρόπου. Ὄταν
 » δὲ μοι ἔλθῃ τοῦτο εἰς τὸν νοῦν (καὶ μοι
 » ἔρχεται συνεχῶς), δὲν δύναμαι νὰ μὴ
 » εἰπω μετὰ τοῦ Βιργιλίου :

. . . . Quis talia fando

Temperet a lacrymis? » (α)

Ἰδοὺ πῶς κατεστράφη ἡ πλουσιωτάτη
 αὕτη βιβλιοθήκη ὑπὸ τῶν Τούρκων :

Ὅτε τὸ 1526 Σουλεϊμάνης ὁ ἐπικληθεὶς
 Μέγας, Κατακτητῆς, Μεγαλοπρεπῆς, Νο-
 μοθέτης, εἰσῆλθεν εἰς Βουδαν μετὰ τὴν
 μάχην τοῦ Mohacz, κατέλαβε τὰ ἀνάκτορα
 καὶ τὴν βιβλιοθήκην, ἧς μέρος τι εἶχεν
 ἤδη κυρποληθῇ. Οἱ στρατιῶται αὐτοῦ ἤρ-
 पासαν τὰ ἀργυρὰ κοσμήματα τῶν βιβλίων.
 Ὅσα βιβλία εἶχον μείνει ἐπεμψαν εἰς Κων-
 σταντινούπολιν. Τινὰ ἐξ αὐτῶν εἶχον λη-
 σμονηθῇ εἰς πύργον τινά, ὅπου μετὰ ἓνα
 αἰῶνα εἶχον ἀνευρεθῇ παρὰ τοῦ διασώμου
 ἀρχαιολόγου καὶ διπλωματου Βούσβεκ,
 ὅστις ἔλαβέ τινα, ἅτινα ὑπάρχουσι σήμε-
 ρον εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν τῆς Βιέννης
 βιβλιοθήκην. — Ὑπάρχουσι δύο βιβλία ἐξ
 αὐτῶν εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν βιβλιοθήκην
 τῶν Παρισίων: τὸ πρῶτον ἐπιγράφεται:
Divi Hieronymi breviarium in psalmos
David. Ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου εἶναι γεγραμ-
 μένος διὰ χρυσῶν γραμμάτων. Εἰς τὴν
 πρώτην σελίδα ὑπάρχουν διάφορα ἐμβλή-
 ματα καὶ πρόσωπα καὶ τέσσαρες ἄγγελοι,
 φέροντες τὰ ὅπλα τοῦ Ματθία Κόρβεν.
 Τὸ χειρόγραφον αὐτὸ καθαρῶς γεγραμμένον
 φέρει εἰς τὴν τελευταίαν σελίδα μὲ ἐρυθρὰ
 γράμματα τὰ ἐξῆς: **A Sinnibaldus ex-**
scripsit Florentiae. a. 1488, pro Matthia
rege Ungariae. — Εἰς τὸ δευτέρον χει-
 ρόγραφον ὑπάρχει σημείωσις τις γαλλιστὶ
 γεγραμμένη εἰς ἣν φαίνεται, τίνι τρόπῳ,
 ὁ Γιραρδίνος, πρέσβυς τῆς Γαλλίας παρὰ
 τῇ Ἱψηλῇ Πύλῃ τὸ 1688, ἠδυνήθη νὰ τὸ
 λάβῃ ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τῶν ἀνακτό-
 ρων. Τὸ χειρόγραφον αὐτὸ, ἐκτὸς τεσσάρων

(α) Ὁ Ματθίας Κόρβεν ἔφερε πρῶτος τὴν τυπο-
 γραφίαν εἰς Οὐγγαρίαν.

(β) Σημ. Καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη φαίνεται ὅτι ὑπάρ-
 χουσι τοιοῦτοι βάρβαροι ἐχθροὶ τῶν βιβλίων καὶ μάλιστα
 μετὰ τοῦ πεπαίδευμένου δυτικοῦ κλήρου: Ἰδοὺ τί
 ἀνεγνώσαμεν πρὸ τινων ἡμερῶν εἰς τὸ φύλλον τῆς
 18|30 Ὀκτωβρίου 1861 τῆς γαλλικῆς Εφημερίδος
 « Ταχυδρόμος τῆς Ἀνατολῆς » :

« Σκηνὴ ἀξία τοῦ 18ου αἰῶνος ἔλαβε χώραν εἰς Ἰ-
 σπανίαν τὴν 9 τοῦ τρέχοντος Ὀκτωβρίου. Κατὰ δια-
 ταγὴν τοῦ ἐπισκόπου τῆς Βαρκελώνης 300 βιβλία,
 πραγματευόμενα περὶ μαγνητισμοῦ, περὶ περιστρεφο-
 μένων τραπέζων (tables tournantes) κτλ. ἐκάησαν
 δημοσίᾳ, παρόντες ἐνδὲς ἱερέως, φοροῦντος τὰ ἱερατικά
 αὐτοῦ ἐνδύματα καὶ ἐνδὲς συμβολαιογράφου μετὰ τοῦ
 γραμματέως αὐτοῦ. Ὄταν τὸ ἔργον τοῦτο τῆς πίστεως
 (auto-da-fé) ἐτελειώσεν, ὁ λαὸς ἤρχισε νὰ φωνάζῃ ἐ-
 πανηλιμμένως: Κάτω ἡ ἱερά ἐξέτασις! »

(α) . . . Τίς ἀδακρυτὶ δύναται τοιαῦτα νὰ διηγήθῃ;

πραγματειῶν εἰς Ἰταλικὴν γλῶσσαν, ἐμπεριέχει καὶ ἐν, *Tractatus Pauli Santini Ducensis de re militari*, μετὰ εἰκονογραφιών.

Τὸ 1440 ἐπυρπολήθη ἡ βιβλιοθήκη τοῦ μοναστηρίου τοῦ Μεγάλου-Σπηλαίου εἰς Ἀρκαδίαν, εἰς ἣν ὑπῆρχον πλεῖστα χειρόγραφα, ἅτινα εἶχον συλλέξει αὐτοῦ κατὰ τὴν πρώτην εἰσβολὴν τῶν Τούρκων εἰς τὴν Θράκην. Μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶχον συλλέξει ἐκ νέου εἰς τὸ αὐτὸ μοναστήριον ὅσα βιβλία ἠδυνήθησαν νὰ ἐλευθερώσωσιν ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν Τούρκων· ἀλλὰ τὸ 1600 πυρποληθέντος τοῦ μοναστηρίου, συνεπυρπολήθη καὶ ἡ βιβλιοθήκη.

(ἀκολουθεῖ).

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ.

(Συνέχεια. Ὁρα φυλλ. Ζ΄.)

Διαγράφας, Κύριοι, ἐν τῇ τελευταίᾳ τεύχει τῆς Κασταλίας, ἐπὶ τὸ θεωρητικώτερον τὰς τρεῖς ἠθικὰς ὀψεις, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐμφανίζεται ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀναστροφὴν του, προάγομαι ἤδη ὅπως καὶ διὰ ἱστορικῶν παραδειγμάτων ἐπικυρώσω τὰς ἀληθείας ἐκεῖνας, καὶ, ψηλαφητότερον, οὕτως εἰπεῖν, καταδείξω τὰς διαφορὰς, αἵτινες διίστῳσιν ἀπ' ἀλλήλων τὰς τρεῖς ἠθικὰς τάξεις, ἐν αἷς περιέχεται ἅπασα ἡ ἀνθρωπότης.

Ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος ἐστὶ τὸ διαχυγέστερον κάτοπτρον ἐν ᾧ καθορῶνται καὶ ἀπεικονίζονται καθαρῶς καὶ αἱ τρεῖς αὗται τάξεις. Δι' αὐτῆς ψηλαφᾷ, ἐὰν μοι ἐπιτρέπηται ἡ λέξις αὕτη ἐνταῦθα, ὁ ἄνθρωπος τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ πρὸς αὐτὴν πίστις καθίσταται στερεὰ καὶ ἀκράδαντος.

Πᾶσα θεωρία, περιορίζουσα τὴν πραγματικὴν αὐτῆς ὑπόστασιν ἐν μόνῃ τῇ διανοήσει, ἐστὶν ὅλως ἰδανικὴ, οὐδένα ἔσπερον χαρακτῆρα φέρουσα ἢ ἀπλῶς μόνον τοῦ δυνατοῦ καὶ ἐνδεχομένου. Ἀνάγκη ὅπως πᾶσα ἐννοία ἐπισφραγισθῇ διὰ τῆς πείρας, ἵνα οὕτω τύχῃ εὐλόγως καὶ νομίμως τοῦ κύρους τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ὄντως πραγματικότητος.

Ἐν πρώτοις, παρίσταται ἀπέναντί μου ἡ ὑψηλὴ ἐκείνη καὶ δραματικωτάτη σκηνή, ἐν ᾗ ἡ Θεοσέβεια καὶ τὸ Καθηκόν, ἡρωϊκῶς κατὰ παντὸς αἰσθήματος καὶ τοῦ ἐγωῖσμοῦ ἀντιπαρταττόμενα, μαρτύρονται πεπαρρησιασμένως τὴν ἠθικὴν ἐκείνην περιωπὴν, εἰς ἣν ἀνυψοῦται ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης ὁ ἄνθρωπος. Τὸ δρᾶμα τοῦτο ἐστὶν ὁ θάνατος τῶν ἑπτὰ Μακαρβαίων.

Ἡ εἰς Ἀσίαν μετάβασις τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου διαδοῦσα ἐκεῖ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, τοσοῦτον ἐπηρέασε βαθμηδὸν τοὺς Ἰσραηλίτας, ὥστε πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐρασταὶ περιπαθεῖς τῶν ἑλληνικῶν ἡθῶν γενόμενοι, ἤρξαντο ἀντιστρατοπεδεύεσθαι ἀπέναντι ἐκείνων, οἵτινες, αὐστηροὶ τηρηταὶ τῶν Μωσαϊκῶν θεσμοθεσιῶν διατελοῦντες, ἐνέμενον ἀπαρεγκλίτως εἰς τὸ πατροπαράδοτον αὐτῶν θρήσκευμα, οὐδενὸς φειδόμενοι καὶ οὐδὲν πτοούμενοι. Μάλιστα, ὅτε ἀνέβη ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Συρίας Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανής, ὁ ὑπὲρ τῶν πατρῴων ζῆλος ἐφθασεν εἰς τὸ ἁωτοντῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ. Ὁ βασιλεὺς οὗτος ἐξήσκησεν ἐπὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν τὰς τρομερωτέρας κακώσεις. Μόλις ἐγένετο κύριος τῆς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἀμέσως τὸν μὲν ναὸν βεβηλοῖ καὶ ληστεύει, τὰς δὲ ἱερὰς βίβλους κατακαίει, καὶ τὴν εἰδωλολατρείαν ἐπιβάλλει καθ' ἅπασαν τὴν Ἰουδαίαν. Καὶ τότε οἱ τοῦ νόμου ζηλωταὶ παραδίδονται εἰς τὰς σκληροτέρας βασάνους. Πολλοὶ γίνονται θύματα τῆς εὐσεβείας αὐτῶν καὶ τῆς ἀρετῆς· ἀλλ' ἐν αὐτοῖς διακρίνονται οἱ ἑπτὰ Μακαρβαῖοι μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν Σολομονῆς καὶ τοῦ διδασκάλου αὐτῶν Ἐλεα-